

S. Sayısı : 56

Arazi ve bina vergilerinin vilâyet hususî idarelerine terki hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Maliye encümenlerinden mürekkep muhtelit encümenle Bütçe encümeni mazbatası (1/296)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı 6/3207

31 X-1935

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Arazi ve bina vergilerinin vilâyet hususî idarelerine terki hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 26-X-935 de Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Esbabı mucibe

Vilâyet hususî idareleri tarafından alınan vergiler, 1454 numaralı ve 18 Mayıs 1929 tarihli kanunun meriyetinden evvel arazi, bina ve sayım vergilerinden hisse tefriki veya bu vergilere munzam kesir ilâvesi suretile temin olunmakta idi. 1454 numaralı kanun, hisse tefriki ve munzam kesir usulünü tevhid ederek vilâyet hususî idareleri hisselerini tamamen bu vergilerin tahsilâtından hisse tefriki usulüne gidilirken istihdaf olunan gaye, vilâyet hususî idarelerine hazır varidat temini, Devlet vergileriyle birlikte tahsil olunan hisseler için bu idarelerin tarh ve tahsil masarifine iştirak ettirilmesi, Devlet vergileri derecesinde bu hisselerin tahsilinin temin olunması ve miktarının da kolayca tayini mümkün varidat temini idi. Bu gayeler, tahakkuk etmekle beraber başka bir cihetten Devlet vergileri tahsilâtından hisse tefriki usulünün vilâyet hususî idareleri lehine olmadığı kadar Devlet lehine de bir netice vermediği tahakkuk eyledi. Ezcümle, mükellefler için, çok defa tediye edilen mebalığın ne kadarının Devlete ve ne kadarının vilâyetslere aid olduğunun tefrik ve tayini kabil olmaması yüzünden bundan Devlet vergilerinin, hüsnü tevzi ve taksim edilemediği gibi bir zehab hâsıl oldu. Hisselerle yüklü Devlet vergileri elâstikiyeti kaybederek bunlar üzerine yapılan tadilat ve ıslahat hareketlerinden mahallî idareler bütçeleri de sarsıldı. Bu usulün tatbikatı bir taraftan vilâyet hususî idarelerinin malî serbestisinin ortadan kalkmasına sebep olduğu gibi, Devlet vergileri üzerinde son senelerde yapılan tahfifler de, tabiatile bu hisseleri nisbetinde bu idarelerin varidatını ehemmiyetli miktarda müteessir etti.

Vilâyet hususî idarelerinin hikmeti meucudiyetlerinin anlaşılabilmesi, bunların malî noktadan kuvvetli bulunmalarile ve bunun icab ve istilzam ettiği tedbirlerin alınması ile kabil olacağı ve halbuki Devlet vergileri tahsilâtından hisse tefriki usulünde ısrar etmenin bu idareleri son derece müşkül mevkie koymakta bulunduğu nazarı dikkate alınarak hem mahallî idarelerin vergilerine sahib olmalarını temin etmek ve hem Devlet vergilerinin elâstikiyetini iade eylemek üzere, hisse tefriki usulü yerine müstakil vergi usulünün ikamesi muvafık olacağı neticesine varıldı. Hususî idarelere, verilecek vergileri tefrik ederken bunların, üzerinde en çok hisse taşıyan ve mahiyetleri icabı Hükûmeti ma-

halliyece daha iyi idare edilmeleri mümkün ve tabii görülen vergilerden bulunması mülâhazasıyla, arazi ve bina vergileri üzerinde tevakkuf edildi ve lâyihası o suretle hazırlandı.

Lâyihaya göre, arazi ve bina vergilerinin Devlete aid olan asılları tamamen vilâyet hususî idarelerine verilmektedir. Şu kadar ki, 1454 numaralı kanun mucibince arazi vergisi tahsilâtından Ziraat bankasına % 6 nisbetinde ayrılacak iane hissesi ve yine aynı kanuna göre belediye hududu içindeki binalara aid vergilerin tahsilâtından % 15 nisbetinde ayrılacak belediye hissesi, vilâyet hususî idarelerinde tefrik olunarak Ziraat bankasına ve mahallî belediyelere verilecektir.

Hayvanlar vergisile kazanc vergilerinden yapılacak tahsilât tamamen Devlete aid olacak ve kazanc vergisi tahsilâtından 1454 numaralı kanun mucibince % 3 nisbetinde ayrılan belediye hissesi, Maliye teşkilâtı tarafından bersabık mahallî belediyelere tevdi olunacaktır.

Vilâyet hususî idarelerinin kazanc ve hayvanlar vergilerinden almakta oldukları hisselerin bu idarelere devredilecek bina ve arazi vergilerinden fazla olduğu anlaşıldığından aradaki fark, 934 senesi hesabı katî neticesine göre tayin edilerek hususî idarelere verilecektir. Devredilen vergilerin tahsil masrafının hususî idareler tarafından deruhte edilmesi, bu idareleri müşkül vaziyette bırakabileceği için bina ve arazi vergilerinin tahrir, tadil, tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleriyle uğraşan memurlara verilen maaş ve ücretlere aid tahsisatın 1934 bütçesindeki miktarlara nazaran tefriki ile hususî idarelere ayrıca verilmesi de muvafık bulunmuştur. Gerek hisse farkına, gerekse tahsil masrafına aid paraların Fonds Commun ittihaz edilerek vilâyetlere muayyen esaslar dairesinde dağıtılması ve bu suretle kazanc ve sayım vergilerinden olan hisseleri, kendilerine devredilen bina ve arazi vergilerinden fazla olan diğer vilâyetlere nazaran maruz kaldıkları zararın telâfisi düşünülmüştür.

Hisse farkları ile tahsil masrafı için verilecek mebalîğden hususî idarelere devredilecek olan bina buhran zammının tenzilinden sonra kalan miktar (Fonds commun) için kâfi bir miktar teşkil edemeyeceği için 1934 tahsiâtı (1 800 000) liraya baliğ olan bina buhran zammının da bu sermayeye ilâvesi münasib görülmüştür. Şu suretle; 1) hisse farkı, 2) tahsil masrafı, 3) bina buhran zammından tereküb edecek olan fonds commun 1936 bütçesinde vilâyet hususî idarelerine yardım unvanile açılacak bir fasılda gösterilecek meblâğın tayin edilecek esaslara nazaran vilâyetler arasında tevzii de, 1561 numaralı kanunun muaddel birinci maddesi mucibince Dahiliye, Maarif, Sıhhiye, Nafia ve Ziraat vekâletleri mümessillerinden müteşekkil komisyon tarafından ifa ve İcra Vekilleri kararıyla tayin olunacaktır.

Arazi ve bina vergilerine aid kuyudatın ve bakaya hesaplarının ve arazi ve bina vergileri kanunlarıyla bunların eklerinde yazılı bazı hak vesalâhiyetlerin sureti devri ve idareleri nizamname ile tayin kılınacaktır. Arazi ve bina vergilerinin tarh ve tahsil muamelelerinde vilâyet hususî idarelerinin her hangi bir müşkülâta maruz kalmamalarını teminen tahrir müfettişleriyle vilâyetler ve kazalar teşkilâtında arazi ve bina vergilerinin tarh, tahakkuk, tahsil muameleleriyle iştigal eyleyen memurlar, maaş ve ücretleriyle vilâyet hususî idarelerine nakolunacaklardır.

Dahiliye ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümen mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye ve Ma. Muhtelit encümeni

15 - XII - 1935

Karar No. 1

Esas No. 1/296

Yüksek Başkanlığa

Arazi ve bina vergilerini vilâyet hususî idarelerine terki hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesile birlikte gönderildiğini bildiren Başvekâletin 31 - X - 935 tarih ve 6/3207 sayılı tezkeresine bağlı kanun lâyihası ve esbabı mucibesi Umumî Heyetin kararile teşekkül eden Dahiliye ve Maliye encümenlerinden mürekkep, Muhtelit encümende Dahiliye ve Maliye Vekilleri de buldukları halde, okundu ve iş konuşuldu.

Maliye vekilliğinin esbabı mucibe tezkeresinde:

Şimdiye kadar vilâyet hususî idarelerine; Devlet vergileri üzerinden munzam kesir almak veya munzam kesirle beraber bazı vergilerde hisse ayırmak ve en nihayet 1454 sayılı kanun hükmüne göre yalnız hisse vermek suretile varidat temin edildiği, bu usulün bir eihetten mezkûr idarelere kolayca varidat temin etmek gayesini tahakkuk ettirmiş olmasına mukabil diğer eihetten verdikleri vergilerin tevzii şeklinden haberdar olmamaları yüzünden mükelleflerin zihinlerinde alınan vergilerin beklenen semereyi vermediği düşüncesini vücade getirdiği ve Devlet vergileri üzerinde yapılan tadilat ve ıslahatın munzam kesirlere yahud ayrılan paya tesir yapması tabii ve bundan hususî idarelerin malî vaziyetlerinin sarsıntıya uğraması zarurî bulunması sebebiyle Devlet vergilerinin elastikiyetini tahdid eylediği beyan olunarak malî vaziyetlerini müstakil vergilere ve binnetice müstakil varidat menbalarına istinad ettirmek ve bu vergileri yakından takibederek ıslahları hususları tetkik ve fazla varidat getirmelerini temin etmek, hususî idarelerin hikmeti teşekkülüne daha uygun bulunacağı dermeyan edilmekte ve bu maksadla arazi ve bina vergilerinin hususî idarelere devri hakkındaki işbu lâyihanın tanzim edildiği bildirilmektedir.

Lâyihanın heyeti umumiyesinin konuşulduğu sıradan azadan bir çoğu; tahakkuk ve tahsili pek

çok müşküllerle dolu olan bu vergilerden vilâyet hususî idarelerinin mevcut teşkilâtındaki noksan sebebiyle bihakkın istifade edebilmeleri mümkün olmadığını ve lâyihada derpiş edildiği üzere şimdiye kadar bu vergilerin tahakkuk ve tahsil işleriyle uğraşan memurların hususî idarelere devri bile, idare eden başların tamamen devrine imkân bulunmamasına mebni maksadın teminine kifayet edemeyeceğini ve varidatlarının bu yüzden melhuz bulunan eksilmesi, hususî idarelerin halen içinde buldukları malî müşkülâtı bir kat daha artıracaklarını ileri sürmüşlerdir.

Maliye vekili verdiği cevapta :

Bu vergilerin devri dolaysile, hususî idarelerin malî durumlarının, aleyhlerine olarak değişmesi katiyen varid olmadığını, çünkü esasen valilerin nezareti altında çalışmakta bulunan maliye memurlarının bu işleri görmekte olan kısmının maaş, ücret ve masrafları Hazineye aid olmak üzere tamamen hususî idarelere verileceğini beyan etmiş ve bu devir münasebetile hususî idarelerin malî durumlarında, tasavvur hilâfına olarak vukua gelebilecek her hangi bir sarsıntının Maliye vekâletince son derece ehemmiyetle nazarı dikakte alınması tabii bulunduğunu ilâve eylemiştir. Aynı zamanda vilâyetlerce hakikî mükellefin yakından araştırılıp bulunması ve kendilerine aid bulunan işbu vergilerin randmanının arttırılması çok kolay olduğu cihetle işbu vergilerin yakın bir âtide çok mesud bir inkişafa mazhar olacaklarına imanı bulunduğunu dermeyan etmiştir.

Dahiliye vekili: Devletin malî ve iktisadî vaziyeti üzerinde başlıca âmil olan vergilerin tanzim ve ıslahına aid kanun ve nizamnamelerin bir elden ve bilhassa mütehasıs bir makam tarafından hazırlanması ve bu vergilerin tahakkuk ve tahsil usullerinin mezkûr makamca murakabe edilmesi lüzumu üzerinde bilhassa tevakkuf etmiştir.

Bu sebeple işbu murakabenin ya Maliye vekâleti tarafından icra edilmesi yahud Dahiliye ve

kâletinde oldukça geniş kadrolu mütehasırsı bir daire teşkil olunması icab edeceğini ilâveten beyan eylemiştir.

Uzun boylu yapılan konuşma sonunda lâyihanın esas itibarile kabule değer olduğu anlaşıl-
mış maddelerde aşağıda yazılı surette değişiklikler yapılmıştır.

Devrolunan vergiler arasında binalardan alınan iktisadî buhran vergisi de bulunduğundan lâyiha unvanı ona göre yazılmıştır.

Bahsolunan vergiler hususî idarelerin kazane ve sayım vergilerinden almakta oldukları hisselerle mukabil verilmelerine binaen birinci maddede « terkolunmuştur » kelimesi üzerine « devrolunmuştur » kelimesi konmuştur.

Hususî idarelere devrolunan işbu vergilerin ihtisasa taallük eden eihetlerini tetkik ve murakabe etmek vazife ve salâhiyetinin Maliye vekâletine bırakılması muvafık görüldüğünden üçüncü madde de bu maksadla tanzim kılınmıştır.

2459 numaralı kanun hükmüne göre arazi ve bina vergilerinden ayrılmakta olan tayyare resminin bundan sonra hususî idarelere ayrılması hususunun tasrih edilmesi faydalı sayılmış ve dördüncü maddeye bu yolda bir fıkrâ eklenmiştir.

Hususî idarelere aid vergi ve resimlerin tahsilinde tahsilât komisyonu vazifelerini ifa edecek heyete vali ve kaymakamların riyaset etmesi, bunların her hangi bir haksızlığa karşı müracaat mercii olan makamı işgal etmeleri hasebile, muvafık görülmemiş ve bu komisyonların altıncı maddenin ikinci fıkrasına göre teşekkül etmeleri tensib olunmuştur.

Ayrı ayrı iki mevzuu ihtiva eden lâyihanın altıncı maddesi iki maddeye bölünmüş, arazinin ve binaların tahrir ve tadil masrafları ile devrolunan vergilerin tahakkuk ve tahsil masraflarının hususî idarelere verilmesi hakkındaki hüküm 7 maddede bırakılarak mütebaki kısım 8 maddeye devrolunmuştur.

Vilâyet hususî idarelerinin sayım ve kazane vergilerinden aldıkları hisselerle mukabil arazi ve bina vergilerinin tamamının kendilerine devrolunması yüzünden bu idareler varidatında husule gelecek tahavvülü karşılamak ve hiç bir vilâyetin eskisinden daha noksan varidatla kalmamasını temin için 9 ncü maddeye icab

eden hükümler konmuştur.

Maarif hissesi olarak kazane, sayım, bina ve arazi vergilerinden hali hazırda ayrılmakta olan para miktarı bu hisse ile vilâyet hissesi yekûnunun yüzde yetmiş beşine pek yakın bir nisbette olmasına ve arazi ve bina vergilerindeki Hazine hisseleri ile kazane ve sayım vergilerindeki vilâyet ve maarif hisseleri arasında ehemmiyetsiz bir fark bulunmasına binaen devrolunan bina ve arazi vergileri için de, bu nisbetin muhafazası muhik ve lüzumlu görülmüş ve bu maksadla 10 ne umadde yazılmıştır.

Belediyelerin kazane ve bina vergilerinden almakta oldukları hisseleri karşılık göstererek yapmış oldukları veya yapacakları istikrazlara aid taahhüdlerin arazi vergisindeki paylarına isabet eden kısmının, bu verginin kendilerine devri mü-nasebetile hususî idarelere yerine getirilmesi lüzumu takdir olunarak 12 nei madde tanzim kılınmıştır.

Hususî idarelere tahsil olunan vergilerden pay almakta bulunan daire ve müesseselerin veya bu paylar karşılığında belediyelere ikrazatta bulunmuş olan bankaların haklarını temin için 13 neü madde yazılmıştır.

Hususî idarelerin şimdiye kadar hiç çalışmadıkları bir sahada muvaffakiyetle çalışabilmele-ri düşüncesile 15 nei ve 16 nei maddelerle muvakkat maddelere bazı kayidler konmuştur.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Mal. ve Da. E. M. Mu. E. Reisi	M. M. Kâtib
Tekirdağ	Çanakkale
C. Uybadin	Ş. Yaşın
Aza	Aza
Zonguldak	Erzurum
İhsan Tav	Zeki Soydemir
Aza	Aza
Kars	Samsun
Ö. Küntay	Etem Tuncel
Aza	Aza
Diyarbakir	Zonguldak
Huriye Öviz	R. Vardar
Aza	Aza
Erzurum	Mahallî idarelerin bağlı bulun-
N. Elgün	duğu Dahiliye vekâletine mura-
	kabe işinin de verilmesi lâzımdır
	reyindeyim.

Antalya
Rasih Kaplan

Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Çankırı	Yozgad	Çoruh	Bursa	Sivas	Samsun
M. Önsay	E. Draman	Atıf Tüzün	Fatin Güvendiren	Vasfi R. Seviğ	Z. Durukan

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 34
Esas No. 1/296

14 - XII - 1935

Yüksek Reisliğe

Bina ve arazi vergilerinin vilâyet hususî idarelerine devrine dair olub Başvekâletin 31-X-1935 tarih ve 6/3207 numaralı tezkeresile Yüksek meclise sunulan kanun lâyihası Dahiliye ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümenin mazbatasile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Dahiliye vekili Şükrü Kaya, Maliye vekili Fuad Ağralı ve Maarif vekili Şaffet Arıkan hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Vilâyet hususî idareleri tarafından ifa edilmekte olan âmme hizmetlerini karşılamak üzere bu idarelere şimdiye kadar Devlet vergilerinden hisse ayırmak suretile yapılan yardım yerine arazi ve bina vergilerinin tamamen bu idarelere devri ile ihtiyaçlarının bu membalardan tahsil edilecek varidatla karşılanması amacını güden bu lâyiha üzerinde müzakereler yapıldı. Bu şeklin teknik bakımdan hisse tefriki usulüne faik olduğuna dair esbabı mucibede ve Maliye vekili tarafından encümende vaki olan beyanatında ileri sürülen mütalea encümenimizde de varid görülmekle beraber daha ziyade tatbikatın doğuracağı netice ve husule getirebileceği müşküller üzerinde durulmuş ve alâkadar vekillerin bu noktalar hakkındaki izahatı dinlenmiştir.

Verilen izahattan ve lâyihanın tetkikinden alınan netice şudur:

1 — Hükûmet bu teklif ile bina ve arazi vergilerinin hususî idarelere devri ve bu vergilerin tamamen mahallî vergiler arasma konmasıyla muamelelerinin kolaylaştırılmış olacağına ve tahsilâtının inkişaf edeceğine kani bulunmaktadır ki, bu suretle ileride hâsıl olacak varidat fazlası tamamen mahallerine kalmış bulunacaktır.

2 — Hususî idarelerin bu kaynaklardan hâsıl olan bu günkü gelirleri, muamelâtı hitama eren 1934 malî yılı hesaplarının tetkik olunacak neticelerine göre mahfuz bulundurulmaktadır.

Lâyihada tesbit edilen esaslar şunlardır:

A) Bina ve arazi vergilerinden vilâyet hususî idarelerine tefrik olunan hisselerle ilâveten bu vergilerin Hazine hissesi de bakayasıyla birlikte bu idarelere bırakılmakta ve buna mukabil kazane ve hayvan vergilerine aid bu idarelerin hisseleri yine bakayası ile birlikte Hazinece alıkonmakta olduğundan devrolunan vergi ile geri alınan hisseler arasında gerek toptan ve gerek her vilâyet için leh ve aleyhte hâsıl olacak farkları mütakabilen tediye etmek esası düşünülmüş ve bunun her sene yapılması inkân olamayacağından neticeleri alınan 1934 malî yılı hesabı katisindeki rakamlar bir defaya mahsus olmak üzere her sene için bu muameleye esas tutulmuştur.

B) Bundan başka, şimdiye kadar bu varidat; her türlü masrafları Maliye bütçesinden tediye edilmek suretile cibayet edilmekte olduğuna binaen hizmetin hususî idarelere devri münasebetile yine 1934 senesindeki vaziyete göre Maliye vekâleti bütçesinden bunların maaş ve masraf karşılıklarının hususî idarelere ödenmesi ve mütehasıs memurların şahsan ve mükteseb hakları mahfuz kalmak suretile bu idarelere devri kabul edilmiştir.

Bu hususta henüz elde katî rakamlar yoksa da 1934 senesi hesabına dair verilen takribî rakamlara göre bu lâyiha ile cibayeti hususî idarelere devrolunan vergi tahsilâtının 20 milyon liraya vardığı ve bundan belediye,

tayyare ve Ziraat bankası hisseleri çıkarıldıktan sonra buhran vergisile beraber 18 milyon liranın hususî idarelere kalacağı tahmin edilmektedir. Yukarıda arzedilen masraf karşılığı da dahil olmak üzere Hazinesinin hususî idarelere bu mübadele neticesinde borçlu kalacağı tahmin edildiğinden Maliye vekâleti bütçesinde hususî idarelerin mütebaki alacağını karşılamak üzere bir fasıl açılması ve bu fasla her sene yukarıda arzedilen esasa göre tesbit edilecek tahsisatın konması muvafık görülmüştür.

Hususî idarelerin; Hazine gibi muamelâtı nakdiyesini kolaylaştıracak salâhiyet ve imkânları bulunmaması yüzünden bazı mevsimlerde hâsıl olabilecek para ihtiyaçlarının ne suretle karşılanacağını müzakere sırasında sözü geçmiş ve bu gibi kısa vadeli para ihtiyaçlarının temini için Hazinesinin müzaheretinde bulunacağını beyan etmek suretile böyle bir endişeye mahal olmayacağı hakkında Maliye vekili tarafından kanaatbahş olabilecek izahat verilmiştir. Bu esaslara göre Hükûmetçe hazırlanan ve Muhtelit encümen tarafından tetkik ve tadil edilen lâyihanın muaddel metni üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde muaddel metnin bütün esasları kabul edilmiş ve encümenimizce yapılan değişikliklerin bir çoğu şekil ve ibareye aid bulunmuştur.

Encümenimizce esasa müteallik yapılan tadiller şunlardan ibarettir:

Muaddel lâyihanın 12 nci maddesinde belediyelerin belediyeler bankasına olan borçları hakkında konan hüküm; belediyelerden ve hususî

idarelerden bazılarının yine Hazine kefaletile ve bu vergiler karşılık gösterilerek yapılmış olan istikrazlardan dolayı diğer müessesata da borçlu oldukları derpiş edilerek bu madde yerine 12 ve 13 neü maddeler yeniden yazılmış olduğu gibi devredilecek teşkilâtın kadroları hakkında bir kanun teklifi hükmünü mutazammın olan muvakkat maddenin son fıkrasına da lüzum görülmüyerek lâyihadan çıkarılmıştır.

Binalardan alınmakta olan iktisadî buhran vergisinin bu günkü vaziyetinde bir tebeddül yapıldığı takdirde bu değişikliğin hususî idarelerin gelirlerinde husule getireceği tesirlerin bu tadil sırasında nazarı dikkate alınması tabii bulunduğundan bunun için ayrıca bir hüküm konmasına mahal görülmemiş ve 9 neu maddenin sonuna bu maksadla konan fıkra keza lik lâyihadan çıkarılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis V.	M. M.	Kâtip
İsparta	Trabzon	İstanbul
Mükerrem Ünsal	Sırrı Day	F. Öymen
Balıkesir	Çorum	Diyarbakir
E. Adakan	M. Cantekin	Rüştü Bekit
G. Anteb	Gümüştane	İzmir
A. H. Ayardem	D. Sakarya	H. Çakır
İzmir	Mardin	Muş
K. İnanç	R. Erten	Ş. Çiloğlu
Muş	Ordu	Seyhan
Ş. Ataman	H. Yalman	Naci Eldeniz
Sivas		
Remzi Çiner		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Arazi ve bina vergilerinin vilâyet hususî idarelerine terki hakkında kanun projesi

MADDE 1 — 1833 numaralı arazi ve 1837 numaralı bina vergisi kanunlarıyla 1890 numaralı ve 30 - X - 1931 tarihli iktisadî buhran vergisi kanununa müzeyyel 1996 numaralı ve 29 - V - 1932 tarihli kanun ve ekleri mucibince tarh ve tahsil edilmekte bulunan vergiler, bakayasıyla birlikte, vilâyet hususî idarelerine terk olunmuştur.

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı vergilerin tarh ve tahakkuk muameleleri bu vergilere aid kanunlarla eklerinin hükümleri dairesinde vilâyet hususî idareleri tarafından yapılır.

MADDE 3 — 1454 numaralı ve 24-V-1929 tarihli kanun mucibince arazi vergisi tahsilâtından Ziraat bankasına ayrılacak iane hissesi ve bina vergisi tahsilâtından ayrılacak belediye hissesi mezkûr kanundaki nisbetler dairesinde vilâyet hususî idarelerince tefrik olunarak Ziraat bankasına ve mahallî belediyelere verilir.

MADDE 4 — Bu kanunun meriyetinden itibaren kazanc ve hayvanlar vergileriyle bakayası tahsilâtından vilâyet ve maarif için hisse tefrik olunmaz. Kazanc vergisi tahsilâtından 1454 numaralı ve 24 - V - 1929 tarihli kanun mucibince ayrılacak belediye hissesi, Maliye vekletince mahallî belediyelere verilir.

MADDE 5 — Birinci maddede yazılı kanunlar mucibince tahakkuk edecek vergilerle bunların bakayası, tahsili emval kanunu ve ekleri mucibince hususî idareler memurları vasıtasıyla

DAHİLİYE VE MALİYE ENCÜMENLERİN-DEN MÜREKKEB MUHTELİT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Arazi ve bina vergileriyle binalardan alınan iktisadî buhran vergisinin vilâyet hususî idarelerine devri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1833 numaralı arazi vergisi ve 1837 numaralı bina vergisi kanunları ile 1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa müzeyyel 1996 numaralı kanun ve ekleri mucibince alınmakta olan vergiler, bakayasıyla birlikte, vilâyet hususî idarelerine devrolunmuştur.

MADDE 2 — Arazi ile binaların tahrir ve tadili ile birinci maddede yazılı vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleri, bu vergilere aid kanunlarla eklerinin hükümleri dairesinde vilâyet hususî idareleri tarafından yapılır.

MADDE 3 — Binalarla arazinin tahrir ve tadiline ve birinci maddede yazılı vergilerin tahakkuk ve tahsiline aid kanun ve nizamnamele-ri ve bunlara müteallik tadilleri ihzar etmek ve tatbikattaki ihtilâf ve tereddüdler üzerine vaki olacak suallere cevap vermek ve bu işleri teftiş ve murakabe eylemek vazife ve salâhiyeti Maliye vekâletine aiddir.

MADDE 4 — 1454 numaralı kanun mucibince arazi vergisi tahsilâtından ayrılacak Ziraat bankası iane hissesi ile bina vergisi tahsilâtından ayrılacak belediye hissesi, vilâyet hususî idarelerince mezkûr kanunda yazılı nisbetler dairesinde tefrik edilerek Ziraat bankasına ve mahallî belediyelere verilir.

2459 numaralı kanunun 6 ncı maddesine göre arazi ve bina vergilerinden ayrılması lâzımgelen paralar hususî idareler tarafından Maliye vekâleti hesabına Ziraat bankalarına teslim edilir.

MADDE 5 — 1454 numaralı kanun mucibince kazanc ve hayvanlar vergileriyle bakayası tahsilâtından vilâyet ve Maarif için ayrılmakta bulunan hisseler bu kanunun meriyeti

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Arazi ve bina vergileri ile binalardan alınan ik-
tisadî buhran vergisinin vilâyet hususî idare-
lerine devri hakkında kanun lâyhası*

MADDE 1 — Muhtelit encümenin 1 nci mad-
desi aynen.

MADDE 2 — Arazi ile binaların tahriri ve bunların kıymet ve iradlarının tadili ile birinci maddede yazılı vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleri bu vergilere aid kanunlarla eklerinin hükümleri dairesinde vilâyet hususî idareleri tarafından yapılır.

MADDE 3 — Binalarla arazi vergilerine aid tahrir ve tadil işlerine ve birinci maddede yazılı vergilerin tahakkuk ve tahsiline aid kanun ve nizamnameleri ve bunlara müteallik tadilleri ihzar etmek ve tatbikattaki ihtilâf ve tereddüdler üzerine vaki olacak suallere cevap vermek ve bu işleri teftiş ve murakabe eylemek vazife ve salâhiyeti Maliye vekâletine aiddir.

MADDE 4 — 1454 numaralı kanun mucibince arazi vergisi tahsilâtından ayrılacak Ziraat bankası iane hissesi ile bina vergisi tahsilâtından ayrılacak belediye ve 2459 numaralı kanunun altıncı maddesine göre bina ve arazi vergilerinden ayrılması icab eden tayyare hisseleri vilâyet hususî idarelerince mezkûr kanunlarda yazılı nisbetler dairesinde tefrik edilerek aid olduğu idarelere verilir. Bu hisseleri, tahsillerini takip eden her ayın onuna kadar aid olduğu idarelere yatırmayan hususî idarelerin müdür veya memurları hakkında takibat yapılmakla beraber geçen günler için kendilerinden alâkadar daire hesabına % 9 faiz alınır.

MADDE 5 — Muhtelit encümenin 5 nci maddesi aynen.

tahsil olunur.

Vilâyet hususî idarelerine aid vergi ve resimlerle bu kanun mucibince mezkûr idarelere devrolunan vergilerin tahsilinde Tahsilât komisyonu vazifesi vilâyet merkezinde Vilâyet encümeni azasından birinin ve kazalarda kaymakamın riyaseti altında Belediyeden münasib bir aza ve hususî muhasebe müdür veya meaurundan müteşekkil komisyon tarafından yapılır.

MADDE 6 — Birinci madde mucibince devrolunan vergilerin tahrir, tadil, tahakkuk ve tahsil masrafları 1934 bütçesindeki tahsisata göre hesaplanarak hususî idarelere verilir. Bundan başka mezkûr vergilerin Hazineye aid miktarlarıyla kazanç ve hayvanlar vergileri tahsilâtından ayrılan vilâyet ve Maarif hisseleri 1934 malî yılı tahsilâtına göre tesbit olunarak aradaki fark Hazine lehine olursa ayrıca ita ve idarei hususiyeler lehine ise birinci fıkra mucibince verilecek paradan mahsub olunur.

MADDE 7 — Altıncı madde mucibince vilâyet hususî idarelerine verilecek paralar her sene Maliye bütçesinde (vilâyet hususî idarelerine yardım) unvanile açılacak bir fasılda gösterilir. Bu tahsisat 1561 numaralı kanunun muaddel birinci maddesi mucibince Dahiliye, Maarif, Sıhhiye, Nafia ve Ziraat vekâletleri mümessillerinden müteşekkil komisyonca tayin ve tesbit edilecek esaslar dairesinde İcra Vekilleri Heyeti kararla Vilâyet hususî idarelerine dağıtılır. Vilâyet hususî idareleri tarafından tahakkuk ettirilecek bina buhran zammı tahsilâtı Ziraat bankalarında açtırılacak hususî bir hesaba yatırılır ve yukarıda yazılı heyet tarafından idarei hususiyelere tevzi olunur.

MADDE 8 — 1454 numaralı ve 24 - V - 1929 tarihli kanunun meriyetinden 1833 numaralı kanunun meriyeti tarihine kadar 1454 numaralı kanunun altıncı maddesi hükmüne göre avlu ve bahçe fazlaları ile iradsız arsalarla binde altmış beş nisbetinde tahakkuk ettirilmiş olan vergilerden henüz tahsil edilmemiş olanların binde ondan fazlası terkin olunmuştur. Bu kanun me-

tarhiinden sonra tefrik edilmez. Ancak mezkûr kanununda yazılı nisbet dairesinde ayrılacak belediye hissesi, eskiden olduğu gibi, Hazinece mahallî belediyelere verilir.

MADDE 6 — Birinci maddede yazılı kanunlar mucibince tahakkuk ettirilecek vergiler ve vilâyet hususî idarelerine aid diğer vergi ve resimler ile bunların bakayasının tahsilinde hususî idarelerce tahsili esval kanunu ve ekleri tatbik edilir.

Vilâyet hususî idarelerine aid vergilerin tahsilinde tahsilât komisyonu vazifesi, vilâyetlerde hususî muhasebe müdürünün ve kazalarda hususî muhasebe memurunun reisliği altında belediye azasından bir zat ile hususî muhasebe tahsil memuru veya müfettişinden müteşekkil üç kişilik bir komisyon tarafından yapılır.

MADDE 7 — Tahrir ve tadil masrafları ve devredilen vergilerin tahakkuk ve tahsiline aid maaş ve masraflar 1934 bütçesindeki tahsisata göre hesaplanarak Hazinece hususî idarelere verilir.

MADDE 8 — Devredilen vergilerin 1934 malî senesi tahsilâtına göre Hazineye aid miktarları ile kazanç ve hayvanlar vergilerinin mezkûr sene tahsilâtından vilâyet ve maarif hisseleri miktarı tesbit olunur. Tesbit olunan bu miktarlar arasındaki fark, Hazine lehine olursa her sene Hazine tarafından ayrıca tekiye edilir, hususî idareler lehine olursa her

B. E.

MADDE 6 — Birinci maddede yazılı kanunlar mucibince tahakkuk ettirilecek vergiler ve vilâyet hususî idarelerince alınmakta olan diğ̈er vergi ve resimler ile bunların bakayasının tahsilinde hususî idarelerce, tahsili emval kanunu ve ekleri tatbik edilir.

Bu vergi ve resimlerin tahsilinde, tahsilât komisyonu vazifesi, vilâyetlerde hususî muhasebe müdürünün ve kazalarda hususî muhasebe memurunun reisliğı altında belediye azasından bir zat ile hususî muhasebe tahsil memuru veya müfettişinden müteşekkil üç kişilik bir komisyon tarafından yapılır.

MADDE 7 — Tahrir ve tadil masrafları ve devredilen vergilerin tahakkuk ve tahsiline aid maaş ve masraflar 1934 bütçesindeki tahsisata göre ve bir defaya mahsus olmak üzere hesaplanarak Hazinece her sene hususî idarelere verilir.

Bu tahsisat vilâyetlerin ihtiyacına göre Dahiliye vekâletince tevzi olunur.

MADDE 8 — Devredilen vergilerin 1934 malî yılı tahsisatından 4 ncü maddede yazılı hisselerin tefrikinden sonra kalan kısmının iktisadî buhran vergisile beraber Hazineye aid miktarile kazanç ve hayvanlar vergisinin mezkûr sene tahsilâtından vilâyet ve Maarif hisseleri miktarı tesbit olunarak aradaki fark, Hazine lehine ise her sene Hazine tarafından ayrıca hususî idarelere

Hü.

Muhtelif E.

riyetine kadar tahsil edilenler geri verilmez.

MADDE 9 — Bu kanunun birinci maddesi mucibince devrolunan vergilere aid kayıdlerin ve bakaya hesapların ve bina ve arazi vergileri kanunlarla Maliye vekâletine verilen vazife ve salâhiyetlerin vilâyet hususî idarelerine devri şekli ve Maliye vekâletinin bu işlerde kalacak olan alâkasının tanzimi bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 10 — 1454, 1833, 1837, ve 1996 numaralı kanunlarla eklerinin bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır.

sene hususi idarelerce Maliye vekâletine verilir.

MADDE 9 — Maliye vekâleti bütçesinde (Bina ve arazi vergileri ile binalardan alman iktisadî buhran vergisinin hususi idarelere devri hakkındaki kanun mucibince verilmesi lâzmgelen tahsisat) unvanile açılacak faslı mahsusa 7 ve 8 nci maddelere göre tesbit edilerek her sene vilâyet hususî idarelerine verilecek para miktarında bir tahsisat konulur.

8 nci maddede yazılı şekilde vilâyetlerin 1934 hesabı katisine göre kazanç ve hayvanlar vergilerinden hisselerine düşen miktar ile bu kanun mucibince vilâyet hususî idarelerine devrolunan bina ve arazi ve binalardan alman iktisadî buhran vergilerinden mezkûr hesabı katiye göre hisselerine düşen miktar arasında bir defaya mahsus olmak üzere tesbit edilecek noksan bu tahsisattan her sene muntazaman vilâyet hususî idarelerine tesviye olunur.

7 nci madde mucibince ayrılacak bina tahir ve tadil masrafı ile tahakkuk ve tahsil maaş ve masrafları vilâyetlerin ihtiyaç kadrolarına göre Dahiliye vekâletince tevzi edilir.

Arazi ve bina vergileri ile binalardan alman iktisadî buhran vergisi tutarı, kazanç ve hayvanlar vergileri hissesinden fazla olan vilâyetlerin alacakları bu fazlalar, 7 nci madde mucibince verilecek maaş ve masraf kısımlarından tenzil edilir.

Binalardan alman İktisadî buhran vergisinin 1934 senesi tahsilât miktarını azaltacak bir tebeddül yapıldığı takdirde eksilen miktarı Maliye vekâleti tarafından ayrıca hususî idarelerine verilir.

MADDE 10 — Bina ve arazi vergileri tahsilâtından 1454 numaralı kanun hükümlerine göre idarei hususiye ve Ziraat bankasına aid iane ve belediye hisseleri ayrıldıktan sonra kalan kısmın yüzde yirmi beşi vilâyet ve yüzde yetmiş beşi maarif hissesi sayılır.

MADDE 11 — 1454 numaralı kanunun meriyetinden 1833 numaralı kanunun meriyeti tarihine kadar 1454 numaralı kanunun 6 nci maddesi hükmüne göre avlu, ve bahçe fazlaları ile iradsız arsalarla binde altmış beş nisbetinde tahakkuk

B. E.

ve hususî idareler lehine ise kezalik hususî idarelerce Maliye vekâletine verilir.

MADDE 9 — Maliye vekâleti bütçesinde 7 ve 8 nci maddeler mucibince hususî idarelere verilecek tahsisat için hususî bir fasıl açılarak bu fasla her sene mezkûr 7 ve 8 nci maddelere göre tesbit edilecek para miktarında tahsisat konulur.

Her vilâyetin 8 nci madde mucibince tesbit edilecek alacağı ve 7 nci maddeye göre hesap edilecek maaş ve masraf karşılığı bu tahsisattan tediye olunur. Şu kadar ki 8 nci madde hükmünce borclu çıkan vilâyetlerin borçları 7 nci madde mucibince hesap edilecek alacaklarından mahsub edilir.

MADDE 10 — Bina ve arazi vergileri tahsilâtından 4 nci madde mucibince lâzımgelen tenzilât yapıldıktan sonra kalan kısmın % 25 i vilâyet ve % 75 i maarif hissesi sayılır.

MADDE 11 — Muhtelit encümenin 11 nci maddesi aynen.

ettirilmiş olan vergilerden henüz tahsil edilmiş olanların binde ondan fazlası terkin olunur. Bu kanunun neşri tarihine kadar tahsil edilenler geri verilmez.

MADDE 12 — Belediyelerin, kazanç ve bina vergilerinden almakta buldukları hisselerini karşılık göstererek belediyeler bankasından yaptıkları ve yapacakları istikrazlara dair taahhütlerin kazanç vergisi hissesine düşen kısmı Maliye vekâletince ve bina vergisi hissesine düşen kısmı aid olduğu hususî idarelerce temin edilir.

MADDE 13 — Dördüncü maddede yazılı hisselerle 12 nci maddede yazılı taahhüd karşılığını, tahsilleri gününden itibaren on beşinci gün sonuna kadar alâkadar veznelere yatırmayan hususî muhasebe müdür ve hususî muhasebe memurları hakkında takibat yapılmakla beraber geçen günler için kendilerinden % 9 nisbetile faiz alınır.

MADDE 14 — Bu kanun hükmüne tevfikân vilâyet kadrolarına nakledilecek Maliye memurlarının halen mükteleb buldukları ve atıyen iktisab edecekleri tekaüd hakları mahfuz olup bunların şahıslarına aid tekaüd ve yetim maaşı tahsisi muameleleri Maliye vekâletince yapılır ve tekaüd tahsisatları Hazinece tediye edilir.

MADDE 15 — Birinci madde mucibince devrolunan vergilere aid kayıdlerin ve bakaya hesablarının vilâyet hususî idarelerine devri sureti ve devir neticesi olarak hususî idareler için tahakkuk edecek matbu evrak ve mefruşat ihtiyacını temin ciheti ve Hazinesinin bu hesap kayıdlerinden diğer vergi matrahları bakımından istifadesi şekli bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 16 — 1454, 1833, 1837 ve 1996 numaralı kanunlar ile tadillerinin ve eklerinin bu kanuna muhalif olan hükümleri kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE — Tahrir müfettişlerle vilâyetler ve kazalar teşkilâtında arazi ve bina vergilerinin tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleriyle iştigal eyleyen ve tahsisatları altmci madde mucibince ayrılacak olan memurlar, ma-

MUVAKKAT MADDE — Vilâyet ve kazalar teşkilâtında arazi ve binaların tahrir ve tadil ve bu vergilerin tahakkuk ve tahsili işleri ile iştigal eden ve tahsisatları 7 nci madde mucibince tefrik edilecek olan memurlar, maaş ve

B. E.

MADDE 12 — Belediyelerin, bina vergisindeki hisselerini karşılık göstermek suretile Hazine den veya Hazinesinin kefalet veya taahhüdü ile diğer müesseselerden yaptıkları istikrazların tamamen itfasına kadar alâkadar hususî idareler; bu hisseleri belediye hesabı carisine kaydedilmek üzere 4 ncü madde hükümleri dairesinde mahallî malsandıklarına yatırırılar.

MADDE 13 — Hususî idareler, bina, arazi, hayvan ve kazanc vergilerindeki hisselerini karşılık göstermek suretile Hazine den veya Hazinesinin kefalet veya tahhüdü ile diğer müesseselerden yaptıkları istikrazların hulûl eden taksitlerini bu kanunla devrolunan vergi tahsilât ile vadelerinde karşılamağa mecburdurlar. Heh hangi bir taksitin vaktinde ödenmemesi halinde 4 ncü madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 14 — Muhtelit encümenin 14 ncü maddesi aynen.

MADDE 15 — Hükümetin 9 ncü maddesi aynen.

MADDE 16 — Muhtelit encümenin 16 ncü maddesi aynen.

MUVAKKAT MADDE — Vilâyet ve kazalar teşkilâtında arazi ve bina vergilerine aid tahrir, tadil ve bu vergilerin tahakkuk ve tahsil işleri ile iştigal eden ve tahsisatları 7 ncü madde mucibince temin edilecek olan memur

Hiü.

aş ve ücretlerle vilâyet hususî idareleri teşkilâtına naklolunur.

MADDE 11 — Bu kanun 1 haziran 1936 tarihinden muteberdir.

MADDE 12 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26 - X - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Ş. Kaya	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam		Muhlis Erkmen

Muhtelit E.

ücret ve masrafları ile vilâyet hususî idareleri teşkilâtına naklolunur.

Bu tefrik işi gerek Maliye ve gerek hususî idare muamelelerinin muntazam tedvirini sekteye uğratmayacak şekilde olmak üzere vali, defterdar ve hususî idare müdürlerinden mürekkep bir komisyon tarafından yapılır.

Bu komisyonun mesaisi neticesine istinaden Maliye vekâletince tanzim edilecek olan kadrolar ayrı bir kanun ile tasdik ettirilir.

MADDE 17 — Bu kanunun II nci maddesi neşri tarihinden ve diğer maddeleri 1 haziran 1936 tarihinden muteberdir.

MADDE 18 — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

ve müstahdemler, maaş ve ücretlerle vilâyet ve kazaların hususî idareleri teşkilâtına naklolunurlar.

Bu memurların tefrik ve devri işleri Maliye ve hususî idare muamelelerinin intizamını bozmayacak şekilde olmak üzere vali, defterdar ve hususî idare müdürlerinden mürekkep bir komisyon tarafından yapılır.

MADDE 17 — Muhtelit encümenin 17 nci maddesi aynen.

MADDE 18 — Aynen.